

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în Blaj.

Foaie bisericască-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Vești de pace.

În preajma sărbătorilor, valurile înfuriate ale războiului european, ce amenințau cu atâta primejdie până acum, par a se liniști, și jurnalele aduc știri din ce în ce mai pașnice.

Voinicoșii Sârbi, în beția triumfurilor ușoare, — câștigate prin vitejia fără seamăn a oastei bulgare — și-au pierdut sărita și amenințau (!) cu războiu chiar monarhia noastră. Acest popor regicid s'a dovedit și în acest războiu nevrednic de independența ce o are, prin destrăbălările la cari s'a dat, prin abuzurile și măcelurile săvârșite asupra Albanezilor, cu cari nu aveau nimic de răfuit, prin violarea celor mai elementare îndatoriri cuprinse în dreptul internațional. Nu mai putea aspira la simpatia lumii civilizate această bandă de canibali, cari au măcelărit mii de copii și femei albaneze, pustiind și exterminând sate întregi, de dragul setei lor de sânge numai, sete de sânge inerentă tuturor neamurilor, cari n'au trecut peste cel dintâiu stadiu al civilizației.

Aceste barbarii au revoltat lumea întreagă și măcelurile grecilor săvârșite asupra pașnicilor noștri frați *Aromânii* din Macedonia le-au luat dreptul de a mai amăgi lumea, că alianța balcanică, ar lupta în numele crucii.

Aceste destrăbălări își vor afla dealtcum pedeapsa cuvenită.

După știrile cele mai nouă, flota grecească a fost aproape nimicită de către cea turcească, iar cât pentru Sârbia, cu dorințele ei nebune de expansiune, s'a făcut de răs și azi începe a-și-le reduce la un minim foarte cuviincios. Delirul primelor biruințe începe a se risipi, și descendenții precupeților de porci, încep a vedea încetul cu încetul, realitatea.

Grava ofență adusă monarhiei noastre a fost parțial reparată prin faptul că prim-ministrul sârb, Pasici și-a exprimat regretele consulului austro-ungar Ugron, pentru cele întâmplare față de Prohasca, declarând, că îndată-ce conzului austro-ungari din Mitrovița și Prizrend își vor ocupa locul, miliția sârbă își va face onorurile reglementare, în fața stindardelor, ce se vor arbora la conzulatele respective.

Și deodată se surpă palatele clădite pe nisip, grandomania unor popoare mărunte, cari după o izbândă repede, au început a se întinde mai mult decât le ajungea țolul.

Tătucul din Moscva și-a tras și el seama, că prea e riscat lucru, să te încaieri cu întreagă Europa, cu toată încrederea ce o avea în Franța. Le-a trimis deci fărtaților din Sud povețe mai pașnice, ce se pot cuprinde într'un singur cuvânt: abblasen!

Mobilizările de prevență ale triplei alianțe iau dat a înțelege colosului dela Nord — care a pierdut de altcum, cu glorie, *toate* războaiele din veacul trecut — că s'a trecut cu vremea terorismului de demult și că la orice zângănite de arme dușmane, se răspunde tot cu aceeaș măsură. Fățarnicia Rusiei n'a reușit de astădată; dorința ei *oficială* de pace se va realiza deci, cu tot spectrul partidului imaginar, ce doria cu orice preț marele războiu pentru ideea uniunii slavilor dela Nord și dela Sud într'un inel de fier puternic, pentru robirea Europei răsăritene până la granița Germaniei.

Visul utopic al colosului dela malul Nevei s'a stânjenit — și sateleții mititei din Sud trebuie să se astâmpere și ei deocamdată, dacă li-e scumpă pielea.

Pentru jertfele de sânge și probele de eroism incontestabil ce au

dovedit — mai ales bulgarii — vor câștiga extindere teritorială și recompensele ce se cuvin învingătorilor, dar conferența din Londra se va îngriji, ca pretențiile lor să nu fie prea exagerate și, mai ales, să nu conturbe echilibrul european, mai de importanță decât utopiile unor fanatici, cari, în urma izbânzilor repentine, și-au pierdut cumpăna dreaptă a judecății.

În Balcani războiul nu e terminat încă — el decurge chiar și acum în anumite puncte — și nu e exchis, ca el să erumpă cu îndoită furie, dacă mandatarii conferenței din Londra nu vor cădea de acord, lucru, ce ușor se poate întâmpla.

Veștile de pace privesc deocamdată, în mod nemijlocit, conflictul monarhiei noastre cu Sârbia și eventualele complicații fatale ale unui războiu european.

Acum, că fantoama lui îngrozitoare pare a se îndepărta și a se risipi, ne gândim cu sufletul înclăștat la sutele de mii de morți, ce ar fi rămas pe urma lui; la numărul întreit al schilavilor; la cheltuielile de miliarde; la ruina desăvârșită economică, ce ar fi rămas pe urma acestui inconmensuabil flagel european, ce ar fi reclamat în urmă-i victime neasămănat mai multe, ca războaiele ce decurgeau înainte cu un veac două numai, când tehnica strategică nu făcuse încă progresele ei uriașe de astăzi.

Dorim din suflet, ca știrile de pace să se adeverească pe deplin.

În fața sărăciei grozave, ce ne întimpină cu anul ce vine, în mijlocul crizei financiare fără păreche în care se sbate toată lumea, veștile privitoare la pace ne aduc puțină mângâiere și ne mai dau o perspectivă cât decât mai alinătoare pentru viitor.

Proiectul reformei electorale.

Dăm, după „Népszava“ proiectul noii reforme electorale, cu adăușul, că vom reveni, încurând asupra lui:

§ 1. Drept de vot electoral are acela, care e cetățean de stat al Ungariei și corespunde etății și locuinței stabile recerute în lege și celorlalte recerinte legale.

§ 2. În acest paragraf se stabilește, că dreptul de vot e condiționat de etatea de 24, respective de 30 de ani impliniți.

§ 3. Condiția generală a dreptului electoral este ubicațiunea stabilă de un an în acelaș loc, de sub care însă se excepționează preoții, învățătorii, funcționarii publici etc.

§ 4. În acest paragraf se fixează, că sunt alegători la etatea de 24 de ani aceia, cari au terminat cu succes cel puțin clasa (cursul) cea mai înaltă a unei școli medii, adică a unui liceu, a unei școli reale superioare sau a vre-unui institut de învățământ civil ori militar de rang egal cu aceste (școli de specialitate economice, miniere, artistice, industriale, comerciale sau de cadeti, academie de marină etc.) sau aceia cari au ocupat sau ocupă o astfel de funcție ori au o astfel de ocupație, pentru obținerea căreia, în sensul legii au trebuit să termine o astfel de școală.

§ 5. Este alegător acela, care a implinit anii 30 ai etății, este cetățean de stat ungar de cinci ani, de un an locuiește în acelaș loc și a absolvat cu succes clasa a șeasa a școlii elementare populare sau o altă clasă școlară de acelaș rang cu aceea, ori un curs de învățământ (clasa II a gimnaziului, școlii reale sau civile, sau cl. III a școlii industriale sau comerciale pentru ucenici etc.) în cazul că

1. e obligat a plăti orice dare directă sau dacă

2. este comerciant sau industriaș de

sine stătător, cu concesie industrială, sau dacă

3. e aplicat — și anume:

În cercul unei întreprinderi industriale dar nu ca ziler; în cercul economiei străvechi (ösfoglatkozás), dar nu ca simplu muncitor, ci ca prim-muncitor, supraveghetor etc.

4. dacă operează ca membru de familie ajutător în economia de câmp sau în întreprinderea vre-unui alegător; sau

5. dacă în serviciul militar sau de jandarm are gradul de suboficer.

§-ul 6 stabilește, că alegător e oricine care este de 5 ani într-o localitate, care știe ceti și scrie:

1. dacă plătește anual cel puțin 20 coroane orice dare directă

2. dacă posedă cel puțin 8 jugăre catastrale pământ de orice soi și

3. dacă e undeva aplicat în serviciu și anume

a) într-o afacere industrială sau la o întreprindere a aceluiași patron cel puțin de doi ani în mod stabil și dacă nu e întrebuințat numai ca muncitor simplu ci e folosit și ca prim lucrător sau supraveghetor în mod sistematic sau

b) dacă nu îndeplinește pe terenul muncii străvechi (ös termelés, Urproduction) numai o muncă trupească, ci este activ și prim lucrător sau supraveghetor.

e) în cazul când nu cade sub considerațiile punctelor a și b., dar este aplicat la orice muncă timp de 5 ani la același patron.

4. În cazul când stă în serviciul oricărui alegător la o întreprindere economică sau industrială ca membru familiar-collaborator sau.

5. Când a ajuns în serviciul miliției sau gendarmeriei rangul de suboficer.

§-ul 7. Alegător este fiecare, care a implinit 30 ani, este cetățean de 5 ani, locuiește în aceeași localitate, nu știe scrie și ceti:

1) dacă plătește cel puțin 40 cor. dare directă de stat sau

1) dacă posedă cel puțin 16 jugăre catastrale de pământ (pământ de arat, grădină, luncă, vie).

Între alte dispoziții ale legii proiectului amintim:

Alegătorii de acum își păstrează dreptul electoral până-când, sunt induși în listele cu drept de alegere.

Votarea va fi publică, afară de orașele cu municipiu.

Sub locuința stabilă se înțelege locuința în aceeași comună (și nu cerc electoral).

Pentru dovedirea științei de carte legea pretinde, ca alegătorul se poată scrie și ceti fraze din manualul de cetire din cl. VI. a școlii elementare populare.

Cucerirea Ungariei prin ovrei.

Sub acest titlu a eșit, nu de mult, din peana scriitorului german de bun nume Francisc Zoch un prea interesant articol, care pentru actualitatea lui și pentru datele mult grăitoare ce le cuprinde, merită să fie cunoscut de cetitorii „Unirii“.

Până la anul 1862, zice Dl Zoch, ovreilor nu li s'a dat voie în Ungaria să ajungă la posesiune nemișcătoare. Iar astăzi? Ca la 70 de procente din teritoriul ungar se află mijlocit sau nemijlocit (prin ipoteci) sub stăpânire ovreiască. Cele mai bune depozite de vin din Ungaria sunt în mâni ovreiești.

Devas în opul său „Studii asupra vieții

FOIȚA.**„Ave Maria“.**

După F. X. Wetzel. Trad. de I. Belu

6. Preasfântă Marie, Maica lui Dumnezeu.

(Continuare).

În veacul trecut un preot scria următoarele: În zori de zi am fost chemat la un domn cu poziție înaltă, a cărui viață ușuratică era cunoscută înaintea tuturor. A fost lovit de apoplexie. Era lungit în pat cu trup neputincios și cu sufletul rănit. Preotul să reîntoarce în biserică, unde pentru nefericitul de el, servește o liturgie întru onoarea P. C. V. După-ce s'a reîntors la muribund, acela era treaz. Și el, care de ani de zile și-a bătut joc de preoți, acum îl primește cu cinstea cuvenită, să mărturisește și se cuminecă. Grația aceasta, i-a mijlocit-o Maria. De ce? Când biata mamă-mea trăgea de moarte — zise domnul — m'a chemat la sine și îngrijată de ușorătatea tinerețelor mele, mi-a zis: „Copile, te las sub îngrijirea Preacuratei Vergure!“ Ea te va păzi. Promite-mi cel puțin un singur lucru și anume, că zilnic vei rosti câte o „Născătoare de Dumnezeu“. I-am promis. Promisiunea mi-am ținut-o, deși de ani de zile am încungurât

biserica, am nesocotit sacramentele și nici un singur „Tatăl nostru“ nu am zis. Pe Maria însă nu am părăsit, și iată nici ea nu m'a uitat.

Și pe un tinăr ușoratic și păcătos l'a îndreptat Maria. Tocmai își terminase studiile cu succes eminent. Ca resplată, părinții săi i-au permis se meargă la Paris. Înainte de plecare și-a luat rămas bun dela pretini, aceștia îl încredințeau să le aducă diferite obiecte. A mers și la o damă de frunte, care l'a rugat, ca în biserică „Notre-Dame“ să zică o „Născătoare“ pentru ea.

Tinărul, care trăia numai pasiunilor sale și era de tot indiferent față de viața religioasă s'a mirat de dorința acestei dame, dar cu toate aceste i-a promis că-i va implini dorința.

Sosind la Paris, toate afacerile și-lea isprăvit, numai în biserică „Notre-Dame“ nu a fost. Timpul trecea. A sosit ziua reîntoarcerii și în presara acelei zile, își scoase chiar și bilet. Atunci i-a venit în minte promisiunea cu „Născătoarea“. După o luptă cu sine în sfârșit a plecat spre biserică, ca să-și poată implini promisiunea. Aici după-ce a îngenunchiat într'un colț, a început a zice „Născătoarea“. Dar cuvintele acestei rugăciuni i-au topit sufletul. În sfârșit găta rugăciunea, dar nu se scoală din poziția în care se află. În lăuntru său se începe o luptă crâncenă, până în sfârșit se ușorează vărsând lacrimi. Se scoală, caută un preot,

înaintea căruia face o mărturisire generală. Cu ziua aceasta începuse o viață nouă.

Tocmai între astfel de împrejurări s'a întors la 1842 și un oficiant de stat, care mai înainte fusese oficer. Acesta nici nu a zis o „Născătoare“ întreagă, ci numai de jumătate. Când a voit se zică „Născătoarea“ promisă în biserică „Notre-Dame“ la jumătatea rugăciunii s'a oprit și nici-decum nu s'a putut ruga mai departe. Dar s'a depărtat din biserică cu propusul firm, că se va îndrepta, și de fapt a și devenit mai bun.

Un făcător de rele era osândit la moarte. La locul de perzare, după datină l'a însoțit preotul. Înzădar a fost toată rugămintea preotului să se spovedească înainte de moarte. Nu și nu! Atunci preotul a luat un chip care reprezenta suferințele Mariei și l'a rugat pe hoț, să-l sărute. L'a sărutat. Nu mult după aceasta s'a rugat să fie deslegat, deoarece-ce voește să se mărturisească. I-s'a permis. După spovedanie apoi întorcându-să către mulțimea adunată să-i vadă spânzurarea, și-a cerut iertare pentru scandalele ce le-a dat prin faptele sale. Apoi a suit scara spre furci, care înloc de-a fi scara ce duce la iad pe cel împetrit, prin sărutarea chipului Preacuratei, a devenit pentru el scara cerului.

La 7 Maiu 1868 a explodat o fabrică de săpun din Berlin, care a fost mistuită de flăcări. Cu ocaziunea aceasta unii au fost răniți, iar alții au murit. Tot în seara de

familiale" („Studien über das Familienleben") serie despre Ungaria: „In urma tulburărilor dela 1848, cărora s'a pus capăt la 1866, țărani au rămas fără nici o ocrotire, și o ceată (un roi) de ovrei uzurari a năpădit asupra lor și au pustiit țara și au umplut-o de suferințe".

Inspăimântătoarele date oficioase se pot afla la R. Mayer, in legea despre apărarea căminului („Heimstättengesetz"), pag. 7:

Poporațiunea rurală a Ungariei		
	1870	1880
Proprietari de pământ	1,631.071	1,133.086
Arăndași	46.317	22.236
Funcționari	14.860	10.923
Servitori	1,332,080	518.814
Zileri	1,314.293	783.748

La olaltă 4,338.611 2,468.807

Așadar în 10 ani au dispărut din Ungaria peste 500.000 plugari și peste 1,300.000 țărani muncitori.

Geza Petrassevich a scos de sub tipar in Pesta o scriere in limba maghiară asupra proprietății fonciare ovreiești. Luăm din ea câteva date.

Nrul arăndașilor: din cari ovrei:		
In anul 1890	4291	2697
In anul 1900	4861	3170

Pământul esarendat ovreilor la 1890 se urca in total la 2,745.100 jug.-cat., la 1900 in total la 3,350.740 jug.-cat.

Deci in cursul alor 10 ani arăndași ovrei au luat cu 605.640 jug.-cat. teritor mai mult în arândă.

Arăndași ovrei singuri posed 4 milioane jug.-cat. din arătorul întreg al Ungariei.

Din proprietatea fonciară aveau:

Nrul proprietarilor ovrei: Proprietate de pământ:		
In anul 1890	1898	1,747.255 jug.-cat.
In anul 1900	2788	2,619.300 jug.-cat.

In anul 1905 *statul* avea în Ungaria 2,786.411 jug.-cat., *fundatiunile* 248,000 jug.-cat., *biserica catolică* 2,403.332 jug.-cat., *fideicomisele* 2,349.970 jug.-cat.

Ovrei în să aveau în arândă 3.350.740 jug.-cat., iar ca proprietate 2,216.300 jug.-cat.

Ovrei aveau prin urmare la 1905 în mâna lor în Ungaria *mai mult teritor* decât avea *statul și biserica laolaltă* în regie. („Neue Bshuen", f. 4.)

De altcum în Ungaria *comerțul* mai întreg e în mâna ovreilor, precum și *băncile* și alte *institute de bani*. Și în singuraticile profesii au ovrei preponderanța. Din combinările oficiului statistic din Budapesta rezultă, că în anul 1910 se aflau în Ungaria 1248 *medici* catolici și 2312 ovrei, 1458 *advocați* catolici și 1538 ovrei, 301 *educatori* catolici și 989 ovrei. Și aceasta inunda de ovrei devine *din ce în ce mai strâșnică*, pentru că în școlile medii din Budapesta școlarii catolici fac 4,19 procente, iar cei ovrei fac 41,5 procente.

Un profesor creștin de școli medii a compus pe baza datelor statistice oficioase următoarele:

Pe 100.000 catolici se vin 337 elevi de-ai școlilor medii.

Pe 100.000 greco-cat. se vin 149 elevi de-ai școlilor medii.

Pe 100.000 greco-or. se vin 149 elevi de-ai școlilor medii.

Pe 100.000 luterani se vin 489 elevi de-ai școlilor medii.

Pe 100.000 calvini se vin 377 elevi de-ai școlilor medii.

Pe 100.000 ovrei se vin 1785 elevi de ai școlilor medii.

Lucru a ajuns deci așa departe, încât în școlile medii, în gimnazii și școli reale, toate confesiunile creștine la olaltă fac mai puțin, decât ovrei singuri.

Pe 100.000 creștini se vin va să zică în total 1505 școlari, pe 100.000 ovrei 1785.

Și mai trist stă lucrul la Universități. Aci poporațiunea e următoarea:

Pe 100.000 catolici se vin	57 universitari
" 100.000 greco-cat.	" 20 "
" 100.000 greco-or.	" 16 "
" 100.000 luterani	" 75 "
" 100.000 calvini	" 68 "
" 100.000 ovrei	" 420 "

Aci rămân așadar în mare minoritate față de ovrei toți creștinii laolaltă.

Pe 100.000 locuitori creștini se vin laolaltă numai 236 studenți, pe 100.000 ovrei dimpotrivă 420.

Din aceste date este evident, că dacă merge tot așa, în scurt timp totul va fi inundat de rassa ovrei.

Mai poate fi dar aci vre-un dubiu, că Ungaria e „cucerită" de ovrei?

Ce zice la aceste măritul guvern, contele Bethlen — cari a alarmat lumea maghiară, că moșiile românești din Ardeal nu peste mult toate ajung în mâni românești —, preinșii mari catolici contele Zichy, Apponyi, Szabó Jenő, ziarul ultra șovinist „Alkotmány" etc...?

Toate acestea nu vreau să le vadă, nu vreau să le audă puternicii zilei, pentru că prea e atotputernic aurul și argintul ovreiesc, strălucirea și zruitul căruia îi orbește și asurzeste. (Iub.)

Corespondințe.

Din Maramurăș *).

In 1 Dec. n. românii de pe valea Izei și a Vișeuului au avut sărbătoare națională. O zi românească asemenea căreia în Maramuraș.

*) Intârziată din lipsa de spaț. Red. Unirii.

7 Maiu o servitoare plângea înaintea icoanei Maicii sfințe. Intrebându-o cineva, că de ce plânge a zis: „Stăpânul meu m'a trimis până în ziua la fabrică nimicită. Calea spre fabrică duce pe lângă biserica sf. Hedvige. Ajungând aici, un glas intern îmi șoptea: „Intră în biserică și zi o „Născătoare". Am intrat. După aceea m'am grăbit către fabrică. Și în momentul când am ajuns în apropierea edificiului s'a întâmplat explozia. De nu intram în biserică, acum poate și eu ași fi moartă sub ruinele fabricii". Așadar viața fetei i-a mântuit-o o singură „Născătoare".

Arătați-mi încă o atare mamă atât de bună și de îndurată, care nu lasă nerăsplătit nici serviciul cel mai neînsemnat, și nici zămbul cel mai mic de iubire! Pe aceea, cari zic, că-i prea lung Acaftistul ori Paraclisul, îi îndemna se zică numai o singură Născătoare; pe aceea, cari cred că e prea mare jertfă o făclie înaintea icoanei Vergurei, îi sfătuesc să pună numai o singură floriceică; și celore cari zic, că sunt prea lungi peregrinajele le spun, să ingenuche acasă la ei, înaintea icoanei Preacurate.

Dar să nu fie unul între noi, care să nu facă ceva în onoarea Mariei.

Ea e Maica lui Dumnezeu și pentru aceea e și Maica noastră iubitoare și plină de bunătate, care nu-și uită de nici un fiu al său, ci remunerează și serviciul cel mai neînsemnat.

7. Roagă-te pentru noi păcătoșii, acum și în ora morții noastre.

Trăia în Spania prin veacul al XVII-lea un preot foarte piu și învățat: Francisc Suanez. Scrierile lui Pau facut nemuritor. Mai ales cartea scrisă despre P. C. V. Maria e de valoare neprețuită. Și acest învățat adese-ori zicea, că bucuros și-ar da toată știința pentru meritele, pe cari le poate obține cineva zicând *din inimă* o singură „Născătoare de Dumnezeu".

Acest adevăr nici azi nu se poate trage la îndoeală, deoarece ce Maria încă pe nime n'a părăsit, și inima ei de mamă, pururea e gata a ne ocroti și a ne duce rugăciunile la treptele tronului cereșc.

La nunta dela Cana Galilei s'a gătat vinul. Preacuratei i-a fost milă de popor și se întrepune la Fiul său. Și Maria e tot așa de miloasă și azi.

Salutarea îngerească se termină cu cuvintele: *Roagă-te pentru noi păcătoșii acum!* Ajută-ne în momentul acesta! Vezi-ne durerile și întristările, și ajută-ne în lipsa aceasta și în durerea aceasta! Și sunt mii și milioane de suflete, cari sunt sllite so mărturisească: *Maria m'a ajutat!*

Sunt o mulțime de biserici, unde cu deosebire se arată întrepunerea și ajutorul Vergurei. Călătoriile ce le fac peregrinii adese-ori sunt răsplătite în miit. Intrând spre exemplu în biserica din Altöttinga și privind jur împrejur te uimești. O mulțime

de cărje, părăsite și stăpânii lor vindecați, o mulțime de obiecte de valoare neprețuită, dăruite bisericii în semn de recunoștință pentru întrepunerea Mariei și o mulțime de chipuri și alte suveniri ale minunilor. Dintre nenumăratele ajutoare să luăm unul. Tinărul Ottmar din Tichinya de cinci ani suferea de apoplexie. Insoțit de tatăl-său, a peregrinat în două rânduri la Maica Indurărilor din Altötting, dar fără rezultat. Cu toate acestea și-a pus și pe mai departe nădejdea în Maica Domnului. În somn a văzut-o pe P. C. V., care îl îndeamnă să mai peregrineze încă odată la Altötting și se va vindeca. De fapt și pleacă, de unde s'a reintors sănătos.

Dacă am sta se înșirăm toate minunile ce se întâmplă pela diferitele locuri de peregrinaj, ar trebui să umplem volume întregi. O mulțime de oameni zimbesc cu un gest de compătimire asupra *naivității* celor ce merg spre ex la Lourdes sau Loretto, și nu să pot mira îndeajuns asupra faptului, că numărul peregrinilor crește din an în an. *)

*) Cred că nu va fi fără interes să amintesc împrejurarea, că în săptămâna primă din August al anului curent, au sosit la Lourdes 44 de trenuri speciale aducând din cele patru părți ale lumii peste 20 de mii peregrini, cari sub conducerea episcopilor, toți au venit se cada la picioarele Mariei cerând milă și îndurare. (Rev. Lourdes). Traducătorul.

murăș nu s'a petrecut până acum; o zi de mult așteptată, în care românii maramureșeni vreau să arete lumii că simțesc românește, vreau cultură românească; își iubesc limba și nu vor să mai trăiască izolați de câtră frații lor din celelalte părți ale țării noastre.

S'au deschis porțile ruginite a graniței, poate străbate de acum cuvântul frățesc și la noi.

Cunoaștem acum scopul Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român. Ținta ei e și a noastră! Un dor ne mai frământă: să cunoaștem și să găzduim odată între noi pe conducătorii acestui așezământ cultural; să auzim vorba dulce românească rostită de pe buzele domnilor noștri!

Adunarea din 1 Decembrie a fost unică în felul ei în istoria Asociațiunii, că s'a ținut cu poporul țaran și pentru popor. N'a fost aceasta o convenire numai a fruntașilor intelectuali, nici dările de samă peste lucrarea comitetului nu s'au făcut pentru comitet, — ci fosta sfatul țăranilor și al domnilor luat împreună; socoteală peste munca de un an săvârșită cu mult zel prin un mănunchiu de oameni, apostoli ai culturii românești, și peste datorințele noastre ce avem față de limba și literatura română.

În bună dimineață vineau frații noștri din comunele învecinate ca să nu scape nici sf. Liturgie celebrată cu mare solemnitate prin Monor. d. Ioan Coman protopopul Vișeuului; Aurel Zoicaș preot în Ieud, Emil Bran preot în Dragomirești, Artur Anderko preot în Cuhea, Ștefan Pop preot în Glod și Ioan Birlea capelan în Ieud; așa încât biserica era tixită de credincioși și încungirată de popor ca și vara în vremea procesiunilor la mănăstiri.

La capătul sf. Liturgii părintele Emil Bran, directorul despărțământului purcezând din textul evangheliei: „Suflete ai multe bunătăți!“ a ținut predica ocazională în care a arătat în chip alegoric cum să poate îm-

Și ce se le răspundem acestora, când însuși Freycinet prim-ministrul Franței — deși protestant — la 1865 scrie pretinului său Henric Lassare, orb de junătate, să-și spele ochii cu apă din Lourdes? Lassare, de vindecarea căruia medicii, au fost abzis de mult, de fapt a primit sfatul și rezultatul a fost deplina vindecare. În semn de mulțumită a scris Lassare renumitele cărți despre minunile din Lourdes.

Renumitul *Shakespeare* exclamă: „Domnilor! multe lucruri sunt în ceriu și pe pământ, despre cari nici nu visează înțelepciunea voastră“. — iar *Rousseau* zice: „Poate face Dumnezeu minuni, sau poate-se El abate dela legile statorite? Intrebarea aceasta pusă serios ar fi impioasă, dacă n'ar fi absurdă, s'ar da prea multă cinste celui-ce ar nega-o, dacă ar fi pedepsit; ar trebui internat. Dar cine a tras vre-odată la îndoială posibilitatea minunilor din partea lui Dumnezeu?“

Întru adevăr Maria ne ajută acum și totdeauna. Dânsa încă e făptură ca și noi, astfel nu face și nu poate face minunile din însăși puterea sa, ci ne ajută, prin puterea și autoritatea ce o are la Fiul-său, căruia nu înceată a se ruga, până-când nu ne vede mântuiți și până-când Isus face minunea de dragul sfintei sale Maice.

(Va urma).

bogați fiecare român în Dumnezeu; cum trebuie să-și agonisească țarina sa, sufletul prin mijloacele ce a primit în scopul acesta, prin cultivarea limbei materne și prin deșteptarea minții. În sfârșit a invitat pe toți la adunarea generală a despărțământului.

Adunarea s'a ținut în biserica nou edificată în Dragomirești. De față a fost Emil Bran directorul, dr. Gavriil Juga secretarul, dr. Vasile Meșter, Artur Anderko, Ioan Tarța și Ioan Birlea membri în comitetul despărțământului, Ioan Coman protopop în Vișeu-de-jos, Ștefan Pop preot în Glod, dr. George Birlea medic în Sighet, Laurențiu Bran preot în Someș-săplac în Sălaj, Pavel Moldovan preot în Dragomirești, Adrian Mărginean, Grigore Țiplea, George Iusco, Iuliu Boca învățători, Alexandru Moldovan cand. de avocat și aproape 2000 de oameni, bărbați și femei din Dragomirești și din comunele din jur: Ieud, Cuhea și Bocicoal.

D. Emil Bran în cuvântul de deschidere rostit cu vervă oratorică depinge icoana tristă culturală din Maramurăș, pentru îndreptățirea pașului ce a făcut când cu înființarea despărțământului cultural „Vișeu-Iza“ al „Astrei“. Cuvântul presidial a fost resplătit prin aclamările neîntrerupte de „se trăească“.

Notar al ședinței s'a ales d. Ioan Birlea.

După care d. dr. G. Juga cetește raportul comitetului peste activitatea dezvoltată dela înființare și până acum, apoi d. Ioan Birlea dă în absența cassarului dr. Ilie Kindriș raport peste starea cassei.

Toată mulțimea ascultă cu atențiune încordată raporturile și la propunerea d-lui Artur Anderko încredințază pe d-nii Ioan Tarța, Ștefan Pop și Ioan Bârlea să ștudeze și să facă cenzurarea raporturilor.

În vremea ce comisiunea aleasă sa ocupat cu studiarea raporturilor d-l Vasile Meșter a ținut prelegere populară vorbind de tot frumos despre mijloacele de înaintare, folosul învățături de a ne cultiva în limba maicei noastre. Sub presiunea adevărului desfășurate, cu măestrie prin conferenționarul fiu al Maramurășului, puteai ceti de pe fețele aprinse a ascultătorilor când rușinea ce simțeau pentru perdută de până acum, când bucuria stîrnită prin nădejdea în viitor și mai ales focul dragostei de neam, de limbă și de lege românească.

Sfârșinduse prelegerea d-l Ioan Bârlea împărtășește adunării rezultatul cenzurării raporturilor.

Constatază că:

1. Comitetul a dezvoltat activitate vrednică de recunoștință și pentru anul viitor a stătorit program bogat.

2. Preoțimea din cercul despărțământului e la culmea chemării sale până când dintre învățători abia 2—3 ajută cultivarea poporului în cadrele Asociațiunii.

3. Poporul se interesează de mișcarea culturală, cea ce dovedește numărul însumat al membrilor ajutători 562!

4. Comitetul a ținut în toate comunele aparținătoare despărțământului prelegeri populare și a câștigat afară de unul pe toți preoții pentru ideia Asociațiunii, eară în raport a dat icoana culturală socială a fiecărei comune deosebit însumând și numele intelectualilor și acelor membri la Asociațiune. O ideia ce ar trebui intrupată în toate despărțământurile ca se ne cunoaștem satele și intelectualii noștri.

Adunarea generală își exprimă mulțumita și recunoștința sa atât directorului și secretarului cât și celorlalți intelectuali cari au conlucrat la deșteptarea simțului național prin înființarea despărțământului și prin prelegerile populare. Aduce apoi mai multe hotăriri cu privire la administrare.

Urmează înscrierea membrilor după care d. Ioan Birlea raportează că s'a înscris de membri ordinari, câtră cei de până acum: Doamna Alesandrina Anderko n. Pop preoteasă în Cuhea, domnișoarele Mărioara și Florica Bran din Dragomirești, Alexandru Moldovan candidat de avocat, dr. George Birlea medic și Pavel Moldovan preot grort. în Dragomirești, iar de membri ajutători 50 țărani din Dragomirești și din Ieud. Astfel numărul membrilor acestui despărțământ face 654, dintre cari membru pe viață 1, membri ordinari 41, ajutători 612.

Ce deșteptare înaltătoare, vrednică de vechii boeri va urma încă în viitor!

Intreagă adunare salută cu bucurie pe doamna Alesandrina Anderko ca pe cea dintâiu femeie română însemnată în rândul apostolilor culturii române din Maramurăș.

Încredințază apoi pe d. director să exprime telegrafic domnului Andrei Bărseanu președintele Asociațiunii pentru cultura și literatura poporului român stima cea mai aleasă ce-i păstrăm ca președintelui focalurului cultural al tuturor românilor, dorindu-i izbândă în toate acțiunile pornite pentru luminarea și înaintarea neamului românesc.

Propunerea dlui Alexandru Moldovan privitoare la înbrățșirea diferitelor ramuri industriale și pentru organizarea expozițiilor de țăsături și din alți rami de industrie sa strapus la comitet pentru cenzurare și conformare.

În sfârșit președintele mulțamește tuturor membrilor și poporului adunat pentru interesarea, paciința și atențiunea dovedită în decursul ședinței, îi îndeamnă să vestească și celorlalți frați cari nau fost de față să audă povețele îndreptătoare, că steagul Culturii românești e ridicat acum și în Maramurăș să grăbească cu însuflețire subț el și săl ducă la izbândă.

Corespondentul.

Academia populară.

— Cronică locală. —

Duminecă seara; conferența drului Hăncu și o farză într'un act. Publicul de cu bună vreme umple spațioasa sală de gimnastică. Nici se putea altcum: pe conferențier îl cunoșteam din rândul trecut, iar punctul nou, luat în program deștepta curiozitatea celor ce voiau să petreacă vre-o câteva minute vesele. Și am avut deosebită plăcere, că după instructiva, bine rânduită și serioasă prelegere a doctorului Hăncu, despre boalele contagioase și agenții provocatori a acelora, contra cărora se dă de când e lumea cea mai înverșunată luptă, — să trecem în o altă lume, în lumea răsului senin, din inimă, în lumea încurcăturilor din „O mică neînțelegere“, farză în un act de Goudinet, localizată acum pentru Academie.

1. Mulți sunt încă și în zilele de azi cari abia știu câte ceva despre o lume nevăzută, o lume tainică, o lume primejdioasă: lumea microorganismelor, iar la noi, mai ales pe sate, slavă Domnului, înaintea rezultatelor pozitive ale științelor doctorești, de atâtea ori — durere are mai multă trecere

cutare babă — mesteră ori șarlatan ce și spune boscoane și băjbăeli fără rost și fără suflet, iar la spusele și descoperirile ce face zilnic savantul în laboratorul său, se uită ponciș. Tocmai *din acest punct de vedere* susținem că prelegerea dr. Hâncu despre lumea invisibilă a microorganismelor, atât de natură vegetală cât și animalică (Noegilli), și-asupra primejdiosității încăpăținate a acestor agenți primejdioși pentru milioane de vietăți, a fost foarte bine venită și potrivită... pentru că microbii sunt atotputernici. La începutul omenirii, ca și în zilele noastre, pricina celor mai multe boale sunt infecțiile, pe cari, chiar și în zilele noastre, omul simplu le atribuie *miazmelor*. Cel dintâiu, care a pus baze microbiologiei a fost marele Pasteur, carele, grație microscopului a descoperit o lume cel mult bănuită până la el, a microbilor. Odată calea arătată, atentorii contra vieții descoperiți, medicina, chimia etc., se și reped să caute mijloacele de înfrânare, pedepsire și zdrobire a bacteriilor. Și așa în legătură cu microbiologia se desvoltă în medicină și diferitele terapii moderne, ce țintesc să stărpească dela început orice contragiune. (Seroterapie, Vaccin, Chemobrapie etc.). Medicina e indeplină desvoltare, în laboratoare se lucrează și mulți savanți își topesc mintea și gândirea în combinații măiestrite și adânci să poată ajuta cursul și lupta ce să dea în organism atunci când acela a căzut victima contagiunii. Lupta este foarte puternică în organism, sortile de izbândă sunt totdeauna pe partea celui mai tare: organismul, când e în depline condiții de rezistență, microbii, când aceia ajung în mediu potrivit. Au fost frumoase asemănările luate din viața militară când s'a ilustrat lupta celulelor cu microbii, a toxinelor cu antitoxinele etc. Publicul a felicitat călduros pe doctorul Hâncu pentru frumoasa sa prelegere, iar noi ne alăturăm ovaițiilor ce i-s'au adus.

2. *O mică neînțelegere* este lecuirea unei soții de model, din o boală: boala neubirii de rânduală. Doctorul André își iubește gingașa soție Cecile, carea, dacă ar fi iubitoare de ordine, n'ar avea păcate, așa însă bietul ce doctor trebuie să sufere mult pe urma acestei soaderi a soției sale. André bietul de el tocmai isprăvește o lucrare medicală de mare valoare, pleacă apoi la pacienți, în vreme ce acasă Cecile îi face posne peste posne, caută cheia garderobei în coșul cu hârtie, rupe niște file din manuscrisul doctorului să-și apere comarul de lumină prea tare a soarelui, se mai ceartă cu pacientă Novette, fata din casă. Vine doctorul, găsește posnele se ceartă cu Cecile și ... Dumnezeule ... sosește unchiul lui André, un tip, un provincialist burlac din convingere, ce se îngrozește și de gândul să steie în fața unei femei. Îi găsește pe Andreiu în o stare cam nervoasă, și din vorbă în vorbă doctorul povestește lui Camile, că zeu el nu-i chiar fericit cu soția sa, căreia îi cam *lipsește ceva...* ce-l înspăimântă pe bunul unchiu dela țară. *Ce-i lipsește?* Așa de mult e stăpânit de bănuială, cât nu știe ce să facă, în cotro să deie, pe cine să deie, pe cine să întrebe, când apare Novette, și bătrânul bun la suflet se apropie de ea, să-l lămurească asupra stăpânei sale. Numai cât Novette înțelegea altcum apropierea asta și începe să-l creadă pe bătrân drept nebun, de care e bine

să se ferească, ceea ce îi comunică și doamnei sale, asupra căreia fata i-a dat unchiului neașteptate lămuriri: ba că-i lipsește ceva, ba că nu-i sunt oile acasă, ba să se ferească de ea etc... În sfârșit apare Cecile, îmbrăcată jumătate princesă, jumătate neglige (în camison, n'avea cheia dulapului), începe conversația, unchiul o studiază din greu și se minunează de cuminenția și blândeța ei, când deodată... ah... Cecile — își scapă vâul de pe umăr, și să n'o observe unchiul cum e îmbrăcată, face o mișcare repede, despre ce el credea, că ar fi... semnele boalei, s'are speriat de-o parte, răstoarnă o calmară etc. și face așa o față, că biata femeie, informată altcum de Nanette asupra bătrânului cam zănic, credea că i-s'a făcut rău unchiului. În sfârșit după mai multe încercături și scene de reciprocă întărire a suspiunilor și bănuelilor asupra stării mentale a fiecăruia, apare André și-i găsește în un hal nemai-pomenit. Înspăimântat de ce vede și aude, îi descurcă, liniștindu-i că toată afacerea se bazează pe o *mică neînțelegere*, și cu toată boala nevastei sale este *neubirea de ordine*, ceea ce promite Cecile, că pe viitor nu se va mai întâmpla.

Rolurile au fost ținute cu multă pricepere și naturalitate de o grupă de diletanți, între cari întâmpinăm vechi cunoștințe, obicinuite cu scândurile scenei. Dl profesor Borza — doctorul André — a fost poate singurul pe care încă nu l-am văzut „debutând”, — ceilalți, dsoarele Lucia Mureșan în Cecile, Turica Negruț în Novette și dl Tr. Denghel în Camille, sunt cunoscuți și bine apreciați de altă dată. Noi constatăm că rolurile nu puteau fi mai bine potrivite iar jocul, predarea, muzica, peripectiile au fost așa de naturale și bine redade, încât publicul se topea de veselie. Mai ales, remarcăm cu multă plăcere, scena dintre d-ra Lucia și dl Denghel, în scena ce au stărnit hohote fără încetare. Îi felicităm călduros și le dorim să ne mai procure astfel de bucurie și veselie ca Duminecă seara. Suntem mândri de diletanții noștri. Cronicar.

Noutăți.

Cătră cetitori. *Apropiindu-să sfârșitul anului rugăm cu insistință pe toți abonenții noștri să-și reguleze abonamentele restante, cari pentru noi formează baza existenței, și să și-le renouiască din vreme, trimițându-ne prețul încă în luna primă, pentru că altcum vom fi nevoiți a le sistă expediția foii. Preferim să avem abonenții mai puțini, dar să n'avem datorii.*

Roadele diecezei de Hajdu-dorog. „Românul” primește știrea din Sătmar, că împotriva preoțimeii adunate acolo spre a face o protestare puternică contra episcopiei maghiare, s'ar fi pornit din partea guvernului o nemai-anzită prigonire. nime nu se lasă însă terorizat. Totuș ar fi bine, credem noi, dacă nu toate planurile și mijloacele de apărare ce le aflăm de potrivite, să le și dăm în publicitate. Ni-se spune, că natura Românilor e „tace și face”, să fim așa.

Ministrul de externe italian în Viena. Din Roma se anunță, că ministrul de externe italian *San Giuliano* în zilele aceste va călători la Viena spre a reîntra vizita contelui *Berchtold*.

La Fondul casei împreunate cu hală de vânzare administrat de „Societatea meseriașilor români din Blaj” au intrat următoarele contribuiri: Ioan Moldovan cancel. metrop. din prilejul logodnei cu dsoara Lucia Stoica din Micăsasa 2 cor. Dr. Vasile Bologa. direct. școlii civile, Sibiu, Dr. Ioan Rațiu. prof. Blaj, Ieronim Dănilă, protopop Cătina câte 1 cor. Niculae Costea, castelan Blaj 2 cor. Emil Marcu, preot 50 fil. Dr. Iosif Boca, adv. Des 2 cor. Dr. Petrașca, medic Tâlmaci 5 cor. Cu prilejul hirotonirii intru preot: Tomas Mircea, Tohan 5 cor. Vasile Dancu, Nadășul unguresc 1 cor. Ioan Pinteș, Ohaba, Ioan Traian, Livadă, Ioan Velicea, Spătac și George Căian, Ilimbav câte 2 cor.

La fondul orfanilor și văduvelor de meseriași Dr. I. Rațiu, prof. Blaj 1 cor. Pentru contribuiri mulțumește *G. Frecup*, prezident.

Serbările Hurmuzachi. Joia trecută societățile culturale din Cernăuți au sărbătorit centenarul lui Hurmuzachi, bărbat politic și istoric vestit.

Serbările acestea au fost inițiate de societatea pentru literatura și cultura română contribuind și celelalte societăți culturale.

În ziua primă societatea „Junimea” a dat o succesă reprezentare teatrală. În ziua a doua Mitropolitul Repta cu o număroasă asistință a celebrat sta slujbă cu părâstas la care vorbește prof. univ. dr. Tarnavski făcând o recapitulare a vieții marelui politician, bărbat de stat și istoric. Urmează o ședință festivă la teatrul orșenesc deschisă de prof. univ. dr. Sextil Pușcariu, la care iau parte toate căpeteniile bisericesti și civile. Un cor de fetețe în costume naționale cântă o frumoasă melodie: „Au toate rost în lume”. Membrul Academiei române dl T. V. Stefanelli, rostește un frumos discurs în care face istoricul familiei Hurmuzachi. Se cântă un Imn festiv de elevii internatului de băieți și se declamă „Doina” de Eminescu. Ședința festivă o încheie cântecul „La arme” executat de un cor de peste 200 persoane. După prânz la 4 ore s'a deschis o expoziție de industrie națională. A făcut bună impresie participarea la serbări a metropolitului Repta și a presidentului țării contele de Meran.

Știri literare. Am primit în ultimul timp *Cultul energiei*, o frumoasă conferință a dlui profesor Nic. Bălănescu. În această conferință se face amintire cu multă căldură și de Blaj. — *Apostolatul primilor profesori ai preparandiei noastre*, lucrare scrisă de prof. dr. Avr. Sădeanu din prilejul aniversării centenare a preparandiei dela Arad. — *Ardealul* e numele unei foi sociale și culturale ce apare odată în săptămână la Brașov. Nu se spune cine o redactează. Promite puțin.

Primarul Vienei. Prevederea din numărul trecut al foaiei noastre relativă la noul primar al Vienei în persoana fostului ministru Weisskirchner s-a implinit, căci în adunarea de Marți a consiliului comunal Vinez a fost ales întrunind din 155 voturi date: 126. după enunțarea rezultatului alegerii consilierii liberali și sociali-democrați au părăsit localul de alegere. Noul primar primind alegerea sa, întrun discurs a declarat că își va da toată silința ca în împlinirea noului său oficiu să *meargă pe calea și în spiritul antecesorului său decedatului Lueger, năzuindu-se din toate puterile a păstra caracterul nemțesc al orașului Viena.*

Posta Redacțiunii.

Mai multora. Călindarul „Unirei” pe anul 1918 nu apare.

Partea Literară.

Noaptea sf. Bartolomeu.

După **BOLANDEN.**

Trad. de **Aurel B. Gajia**, profesor.

(Continuare).

— „Dacă Dumnezeu ți-a dat un bun, atunci trebuie să te folosești de ocaziune și să stirpești pe inamic. Dacă mai întârzi iar se întăresc de nou. Ar fi o pagubă mare se cruți pe aceia, cari n'au cruțat nici pe Dumnezeu, nici pe Majestatea Sa. Dumnezeu nu te va ierta, dacă nu-i vei pedepsi conform păcatului lor. Ia de exemplu întâmplarea cu împăratul Sani! Profetul Samuil a primit mandat dela Dumnezeu să meargă împotriva amalechiților și să-i strivească cu totul. Nici unul din ei să nu scape sub nici un pretext. Saul însă nu s'a supus porunci divine, a cruțat pe regele amalechiților. Din acest motiv prin acelaș profet, care pe el l'a uns de rege i-sa spus, că în luptă își va pierde capul. Și așa s'a și întâmplat. Prin exemplu acesta Dumnezeu a voit să învețe pe regi, ca să pedepsească pe aceia, cari îl vatămă pe Dânsul. Dacă Majestatea Ta vei apăra biserica catolică, fi sigur, că ajutorul lui Dumnezeu totdeauna va fi lângă tine. În felul asta biserica catolică, mântuitoare sufletelor se va restabili din nou.

Bătrânul a învăluit pergamentul și la dat îndărăt fără să zică ceva. Interesul cel mare, de mai înainte, a dispărut și iarăși s'a liniștit.

— Deci acum te-ai convins, că papa Pius V dorește strivirea tuturor ereticilor.

— Aici așa e scris. Deci regele ar trebui să urmeze politica Romei.

— Deci crezi că asta se poate face fără nici o îngrijorare?

— Nu înțeleg majestate cum legile statului opresc pedepsirea ereticilor!

— Vei înțelege din momentul, când vei ști, că cei mai păcătoși sunt în fruntea afacerilor statului.

— Da majestate! Coligny nu va aplica legile împotriva lui și a partizanilor sei.

— S'ar putea spune, ce fel de mijloace ar trebui să se întrebuinteze pentru sanarea situației, zise Ecaterina! Chiar pentru aceea îți cer sfatul.

— Nu-ți cunosc intențiunea.

— Sunt în consonanță cu ofertul și recomandarea papei.

— Stirpirea ereticilor?

— Precum zici monseigneur!

— Biserica oprește pe episcopi să se amestece în chestii, cari ar avea de urmări vărsări de sânge.

— Nu doresc amestec, ci îți cer sfatul înțelept.

— Majestate, sfatul încă e amestec!

— Dacă și bărbații de încredere ne deneagă concursul lor atunci ne pierdem curajul! Cu inima îndurerată vom fi siliți să vedem perirea Franței și a bisericii pentru apărarea căroră sfântul părinte a provocat o femeie debilă și un rege incunjurat de inimici.

— Așa ceva ar fi mai mult decât slăbiciune, pot zice așa nita de datorință. Nici

chiar situația cea mai strimtorată nu-i în stare să absoalve pe regele dela obliga-mântul apărării bisericii, pentru care a depus și jurământ.

— Înțeleg monseigneur! Asemenea ceartă am meritat-o, dar mă doare când mi-ai spus-o în situația asta strimtorată. Ași vrea să repar greșala. — dar cum să se poată asta face față de puterea cea mare a dușmanului? Ar fi ce e drept o cale și o modalitate venită chiar din cer. Nu voesc însă să mă folosesc de ia deși țintește strivirea dușmanilor bisericii. Nici chiar sfaturile papei nu-mi dau un îndemn decizător pentru asta.

— Majestate, fără nici o grige poți pași pe calea cea dreaptă.

— Dacă legea pretinde pedepsirea păcatului, atunci calea aceasta e legală. Nu mă incumăt să-mi aleg persoana, căci o singură lovitură ar pune capet tuturor.

— Dacă asta ar fi posibil, majestate!

— Așa spun — și eu nu știu să dubitez ori nu. Dar cum am spus, mă înfior — poate pentru că sunt femeie — să pășesc pe calea, ce ar mântui credința, religia și însași Franța.

— Eu nici când nu te-am văzut debilă și fricoasă.

— Acum sunt, monseigneur!

— Nu înțeleg!

— Căci nu cunoști planul! Deși e secret, totuși ți-l comunic. — Mie imi spun, că Coligny e demonul Franței și cei mai mulți dintre capii hugenotilor sunt deja aici. Ceialalți vor veni de ziua nuntei. Pericolul îl vor simți când vor fi toți împreună. Nici unul din ei nu o să scape.

— Acum înțeleg! zise episcopul. Pe dreptul trebuie să te cutremuri de acest lucru, care s'ar efectui pe cale ilegală. E în adevăr un păcat strigător la cer.

— Așa am zis și eu! Ei înse mi-au dovedit astfel: păcat ceace demândă locțiitorul pământesc alui Dumnezeu?

Episcopul s'a aprins de mânie.

— E fals interpretată scripta papei, căruia nu-i permis să demânde ca cineva să păcătuiască, e permis însă se aproabe aplicarea codului penal al unui stat creștin față de diferite persoane. Aduceți pe hugenoti înaintea judecării și conform legilor le dictați sentința și pedeapsa.

— Spun, că asta e absolut imposibil. A aduce pe Coligny înaintea legii, ar în-sămna atâta cât a renoi iarăși înfricoșatul război civil. Ba puterea cea mare a protestanților ar periclita viața și a regelui și și a mea. Deci în felul asta pretind împrejurările alte modalități?

— Scopul bun nici când nu sfințește mijloacele rele.

— Așa-i părerea mea individuală, monseigneur! M'am opus consilierilor aproape cu spusele dtale. Și ei spuneau, că nici sf. Părinte nu deneagă modalitatea extirpării hugenotilor.

— Căci era convins că și figura principală a lor va fi între cei morți.

— Și eu asta am spus-o Sfinția Ta. Mi-au adus și ei exemplul lui Saul, carele s'a aflat demn de pedeapsă, pentru că a cruțat un singur păgân.

— Pius a explicat exemplul lui Saul. Spune că Dumnezeu prin asta a învățat pe regi, ca ei să pedepsească pe cei vinovați și pe eretici, la din contră își vor atrage

mânia Lui. Tratarea lui Saul cu amalechiții nu corespunde de exemplu nici din motivul că testamentul vechiu, cu excepțiunea celor zece precepte, a încetat cu Isus. Deci pentru catolici nu-i obligatoare. Pe lângă aceea părerea politică a papei nu obligă nici când pe catolici.

— Asta e ceva nou pentru mine monseigneur! În tinereța mea am învățat, că persoana locțiitorului lui Dumnezeu e infalibilă.

— A combate și a nu primi părerile politice a Sfinției Sale, nu-i în contrazicere cu credința creștină, zise episcopul. Ori care papă poate să greșească, poate păcătui, căci și el e om. Nu poate greși înse în chestiuni de dogmă și de credință. Aici e infalibil. În atare sens nici nu ți-a putut scrie papa Pius epistola aceea. Presupunând și aceea că, el pentru stărpirea ereticilor ar fi conces orice mijloc, un catolic trebuie să se acomodeze spuselor evangheliei. — În vremile vechi învățătura bisericii față de necredincioși era mai definită; Nicolae I. scrie lui Mihail Borgoris, principele bulgarilor astfel: „Nimic nu-i bun, ce se naște din voință; dacă Dumnezeu ar fi voit să constrângă pe pe om, nime nu i-s'ar fi putut împotrivi. Dumnezeu voiește numai supunere de bună voie.“ Iar papa Iocentiu III spune într-o vorbire a lui că: „Societatea ereticilor se poate nimici numai prin învățături, doar Dumnezeu nu voiește moartea păcătoșului, ci să se întoarcă și să fie viu“. Ereticii nu se pot strivi pe baza legilor bisericii din motivul: „quia ecclesia non sinit sanguinem“. Nu se poate face asta nici cu sila: „quia fides suadenda est, non imponenda.“ Biserica excomunică din sinul ei pe eretici, celor păcătoși le dă iertare, dar nu-i ucide. Acesta-i principiul bisericii Majestate! Ba mai mult, sinoadele bisericești opresc chiar și pe preot și pe Episcop să fie prezent la executarea vre-unui eretic.

— Asta abia o înțeleg monseigneur! Dacă asta e așa atunci papii pentru ce n'au excomunicat pe regii și popoarele, cari au dictat sentința de moarte asupra ereticilor?

— Pentru aceea Majestate, deoarece superioritatea are dela Dumnezeu putere să pedepsească pe răufăcători, căci statul are dreptul de ași apăra existența. Sunt eretici a căror învățături propagă distrugerea societății omenești. Intre ei se numără donatistii, manicheii, albigenzii etc., cari resping ori ce lege, admit nemurirea sufletului dar nu cred în existența lui Dumnezeu. Atari învățături fac imposibilă ori ce ordine de stat. Intre aceștia se numără și hugenotii noștri, cari admit predestinațiunea, neagă posibilitatea păcatului pentru cei predestinați, și ori ce pedepsire a păcatului o țin de nejustă. Și fără legi și judecatorie nu există stat, deci și calvinii subsapă temelia ordinii sociale. Cum ar putea deci biserica să oprească statul, ca acesta să-și pedepsească pe dușmanii lui? Regele a primit numai ordin ca pe catolici să-i apere față de protestanți, pe cari poate să-i pedepsească conform legilor statului. — Atât din scripta pontificelui!

— Dumnezeu să ne și scape de vărsare de sânge! zise Ecaterina. Eu îți promisc spusele dtale și nu ale consilierilor malițioși. Voin urma întru toate spusele pontificelui, nizuindu-mă să apăr pe catolici!

și să pedepsească pe calvinii periculoși pentru stat. Greutățile vor fi aproape neînvingibile, căci cei cari greșesc împotriva legilor sunt mai puternici, decât înșiși legislatorii.

— Pe domnitorul blând, bun și înțelept Dumnezeu totdeauna îl ajută.

— E bine monseigneur, se ne încredem în Dumnezeu, ajutorul nostru cel mai puternic, zise Ecaterina. Ce lucru ciudat! Aducând pe tapet obiectul despre care am vorbit, câte lucruri frumoasă am pertraatat înpreună! Te rog însă să îți totu în secret.

Sa ridicat și zimbînd cu drăgălășie s'a depărtat de lângă episcopul.

Abia închise ușa și ia deja ferbia de mânie.

— Cum am și așteptat dela acest idealist, ca el să aproabe planul acesta cutezător? Acești sfinți adeseori sunt netrebniți pentru viață. Păcatul îl recunosc, dar blastămă pe aceia, cari vreau să pedepsească pe făptuitor. Unde ar ajunge statul condus fiind de astfel de sfinți? — Conștiințiozitatea severă a episcopului mi-a făcut de răs și de batjocura naturei mele blând. Pentru un politic norocos există singur un evanghelist. — Macchiavelli! — Deci necondiționat planul trebuie să se efeptuiască. Conform legii înse nu se poate!

Episcopul din Lisieux, adâncit în gânduri să reintors în odaia contelui. S'a apucat în planul Ecaterinei, care voia să ucidă pe hugenoții. El a respins ce e drept totul, dar cunoștea simularea reginei și ura ei față de Coligny, precum și dorul ei de răzbunare. Se engeta la păcatul înfiorător, când în odaia lui a intrat Blanca.

Contesa s'a ridicat, prinse mâna marquisului și cu înfățișare sărbătorească s'a apropiat de bătrânul episcop.

— Permite-mi unchiule să îți recomand pe Hugo Riviere, care mi a scăpat viața în trei rânduri. Pericolele prin cari am trecut le-am comunicat deja.

— Da fca mea și facă în celea mai evidente colori. Primește d-le marquis, tributul recunoștinții mele pentru scăparea nepoatei! Meritul d-tale e că scăparea Blancei a fost pentru d-ta împeunată cu mari greutăți. Cât de ușor s'ar fi putut întoarce în contra d-tale fanatismul oamenilor acelora sălbatici! Dumnezeu să fie cu tine și să-ți răsplătească.

Marquis-ul s'a plecat respectuos nițel în fața bătrânului.

— Îți mulțămesc de binecuvântarea ce mi o ai dat, monseigneur! Datorințele mele de cavalier în totdeauna mi leam făcut cu cea mai mare bucurie.

— Ascultă iubite șogore, zise contele de Antremont. Hugo și azi se cugetă în spiritul vremilor de mult trecute. Tatăl său, neuitatul meu prietin, semănă mult cu el. Deprinderea celor mai nobile datorințe cavaleresti îl fericeau, de le putea împlini chiar cu pericolul vieții.

Episcopul Ioan îl privi lung și amicabil.

— De când ești în serviciul lui Coligny.

— De cinci ani.

— Ești născut în religia calvină.

— Da, d-l meu!

— Nu te-ai indoit nici când despre vre-un punct de credință din religia calvină? Scuze-mă, sunt calvin fiindcă vreau să servesc cu credință pe un prietin sincer.

La auzul acestor cuvinte, fața Blancei se aprinse de iritație. Privi apoi la Hugo,

care n'a întârziat nici un moment cu întrebarea.

— Oficiul mă scuză monseigneur, ca eu să-ți destăinuesc multe. Din învățăturile lui Calvin eu știu foarte puțin, nici nu m'am ocupat în detalii cu acelea. Deși sunt hugenot mam luptat totdeauna pentru principii politice. Sinodul din St. Denis a spus că protestanții au datorința să ucidă pe catolici. Eu am crezut că părerea asta este a unor oameni sclintiți cu cari învățătura lui Calvin nare nimic nici în clin nici în mănec. Beza înse a întărit asertiunea lor, spunând că și Calvin a fost condus de asemenea păreri. De atunci îți spun sincer, am simțit o ură față de protestantism.

— Asta să nu te supere iubite! zise Antremont. Protestanții ucid pe catolici, iar catolicii pe eretici.

(Va urma)

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

Nr. 1. din „Cuvântul Adevărului“ revista Mănăstirii Prislopului, u. p. Hátszeg, cu următorul cudrins: Cuvânt înainte. Redacția. Predică pe Duminica înainte de Nașterea Domnului. Predică pe sărbătoarea Nașterea Domnului, I. Predică pe sărbătoarea Nașterea Domnului, II. Predică pe Duminică după Nașterea Domnului. Predică la Anul Nou. Predică la Botezul Domnului. Predică la Duminica după Botezul Domnului.

Rubrica pastorală. Predici în Duminică și sărbători în biserica orientală. (nb); Cum își poate preotul acoperi capul sub durata procesiunilor? (nb); umblăță cu crucea la Bobotează. (nb);

Cronică. Episcopul Dr. Valeriu T. Frențiu. (Redacția); Știință și credință în Anglia. (nb); Ude dai și unde creapă (nb); Poșta redacției.

„Consinzeana“, Nr. 51—1912, cu următorul cuprins: Ion Agârbicean: La secere, schiță. Elena Farago: Uitare, poezie. T. L. Blaga: Disocierea materiei, articol. Liviu Marian: Flori târzii, poezie. A. Fogazaro—D. Tomescu: Misteriul poetului, roman. Flori de o zi: Premiile „Consinzenii“ „Al. Ciura: Amintiri“. Războiul româno-ruso-turc. În fața morții. Scoarțe pentru „Consinzeana“, Cărți primite la Redacție. Ilustrații.

Cea mai potrivită pieză teatrală la ocaziuni e fără îndoială

● vișoară

pieză populară în 3 acte de Octavian Prie. Subiectul și motivele luate din viața poporului dela sate fac, ca aceasta pieză să fie tot mai căutată și mai gustată de public. A fost reprezentată în mai multe locuri cu mare succes. E și un recomandabil cadou de sărbători. Se poate comanda la: Librăria Seminarială Balázsfalva (Blaj) și costă 60 fileri plus 5 fil. porto. Se poate procura și la: Krafft în Sibiu; Librăria arhidiecezană tot acolo; Onișor în Năsăud; Aurora în Gherla și Ciurcu în Brașov.

A apărut de sub tipar: „Cultivarea vici, manauarea vinului, morburile și vindecarea lor“, cu un conținut bogat, având 153

ilustrațiuni și 300 pagini de tipar. Se capătă la autor — D. D. Graur, înv. — Somlyógyörtelek, posta Krsznalidvög (Szilágy m.), cu prețul de 2 coroane + porto 20 fileri.

La 10 exemplare comandate deodată se trimit 1 exemplar de onoare.

„Administrație bisericească“. Cartea aceasta e o colecțiune bogată de legi, ordinațiuni, normative, adunate laolaltă în ordine sistematică, din actele sinoadelor diecezane din toate patru diecezele noastre din circularele ce servesc ca normative în toate patru diecezele aparținătoare Provinciei noastre metropolitane, din legile pol. bis. scl. Cartea aceasta de mare folos. Preasfântii noștri Arhieri au recomandat-o cu toată căldura Veneratului nostru Cler. *Circularul mitropolitan* din 26 Martie 1912, Nr. 10230—1911. zice între altele: „Foarte puține vor fi afacerile bisericești și școlastice, referitor la cari nu dă înviațiunile de lipsă cartea aceasta, lucrată cu multă sîrguință, fiind cu luare aminte la toate izvoarele, din cari pot să se cunoască felurii rami ai administrațiunii bisericești din provincia noastră. De aceea o și recomandăm Veneratului Cler arhidiecezan pe lângă observațiunea, că ea se poate procura și din banii bisericilor“. — *Ilustritatea Sa Dr. Vasile Hossu* noul Episcop al Gherlei zice: „De cartea aceasta în adevăr a fost lipsă, și aparițiunea ei aievea împlinește o lacună. Fără de acest op nici nu se poate închipui un oficiu parohial ori protopopesc“. — *Ilustr. Sa Dr. Dem. Radu* Episcopul Orășii-mari a dispus ca cartea aceasta să se procure în toate oficiile parohiale din Dieceza Sa. — Cartea are un conținut vast de XVI+763 pagini în 8° mare, se și poate procura dela autorul: Ioan Genț protopop gr.-cat. în Oradea-mare—Nagyvárad, Sztárovezsky—uteza nr. 6. Prețul unui exemplar legat în pânză este 12 coroane și 76 fileri porto postal, iar al unui ex. leg. în piele 15 coroane, și 76 fileri porto postal.

Posta Administrațiunii.

Am primit și chităm abonamentul dela: *Gurghiu* pe 1912. — *Cucerdea-română* pe timpul din 1/7 1910 până în 1/9 1911. — *Mineșul-de-Câmpie* pe 1/4—31/12 1910. — *Șamșud* pe 1912 Decembrie, 1913 întreg și din 1914 Ianuarie—Martie. — *Pustatopa* pe 1912. — *Szamoskócs* pe 1912 trimestrul prim și al doilea. — *Dateș* pe timpul din 1/2 1911 până în 1/6 1912. — *Milașul-mare* pe 1911 și 1912. — *Hosszudályi* pe 1912 sem. 2-lea. Binevoii a îngrijii și de restanța anilor trecuți. — *Akos* pe timpul din 1/7 1906 până în 1/7 1908. — *Bilak* pe timpul din 1/5 1911 până în 1/9 1912. — *Kőfarka* pe 1912 sem. 2-lea. — *Săcalul-de-Câmpie* pe timpul din 1/8 1912 până 1/8 1913. — *Suciag* pe 1911. — *Casina. Brașov* pe 1913 pătrarul prim. — *Buia* pe 1912. Nu vă uitați nici de restanța anilor trecuți. — *Vulturul. D.-S.-Mărtin* pe 1912. — *Lopadea-română* pe 1911 trimestrul ultim și 1912 întreg.

Proprietar-editor: AUREL C. DOMȘA.

Redactor respons.: AUGUSTIN GRUIȚA.

1000 metri

Lemne de foc,

crepate, calitate bună, așezate gata în vagon câte 10,000 kilograme, ab Szováta, liferează cu prețul de

140 coroane**SCHUSZTER MÁRTON**

in SZOVÁTA.

(116) 3-7

Cadou de sărbători!

Admirabilul tablou

Din suferințele noastre,

Reprezintă un moment dureros din viața noastră. — Mărime 44/68 cm.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarului teol. gr.-cat din Blaj*. — Prețul freat 220 cor.

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor *Obedeanu* reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la *Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj*. — Prețul tabloului cor. 150 fl.

Capital social Coroane 1.200.000.

Telefon Nr. 188.

Post sparcassa ung. 29.349.

„Banca generală de asigurare“

societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: **Parteniu Cosma**,
directorul executiv al „Albinei“ și prezidentul „Solidarității“.

„Banca generală de asigurare“ face tot felul de asigurări, ca și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbaiți de încredere ai societății.

Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare“ dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire, că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“
Sibiu—Nagyszeben. Edificiul „Albina“.

(1) 50-52.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 1-5. Edificiile proprii.
recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (fort prin spargere) asig. p. pagube la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la	
încep anulului 1911	K. 5,275,798.28
Capitale asigurate pe viață achitate	5,146,556.36
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1911	foc 127,768,744.—
	vieță 10,981,322.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	cor. 2,520,492.—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(5) 128-2

A apărut

ANTOLOGIONUL

sau

MINEIUL

tomul I. carele cuprinde în sine *slujbele dumnezeescilor sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților* de pe lunile: Septembrie, Octombrie, Noiembrie și Decembrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 cor. și se spedează imediat.

Lunile din Ianuarie până în August vor fi cuprinse în tomul II. care e în lucrare.

Prețul tomului II. se va fixa ulterior și va fi în raport cu prețul tomului I.

A apărut

Apostolulsau Faptele și Epistolele sf. Apostoli 1° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.